

بنیاد حامیان علم و فناوری ایران

ویژنامه پنجمین گردهمایی خیرین آموزش عالی کشور

در این ویژهنامه می‌خوانید:

- * مصاحبه با آقای دکتر امید، مدیرعامل بنیاد حامیان علم و فناوری ایران
- * گزارش فعالیت‌های بنیادهای همکار در سه سال اخیر
- * مصاحبه با آقای دکتر ظهیر امامی، عضو هیات مدیره بنیاد حامیان علم و فناوری ایران
- * گزارش فعالیت‌های بنیاد حامیان علم و فناوری ایران در سال ۱۴۰۰
- * مقایسه جایگاه وقف در حوزه علم و فناوری در ایران و جهان

معرفی مختصر بنیاد حامیان علم و فناوری ایران

بنیاد حامیان علم و فناوری ایران در سال ۱۳۹۴ توسط گروهی از خیرین و دانشگاهیان دارای دغدغه در عرصه علم و فناوری، به منظور کمک به پیشرفت و تعالی نظام آموزش عالی و گسترش زیرساخت های علم و فناوری کشور با بهره مندی از ظرفیت وقف و توانمندی های مادی و معنوی نیک اندیشان، خیرین و یاریگران علم و فناوری شکل گرفت. این بنیاد با هدف ترویج فرهنگ اسلامی وقف و گسترش آن در حوزه علم و فناوری در راستای توسعه دانش بنیان کشور، با بسترسازی، هدایت و تسهیل سرمایه گذاری خیرین که با انگیزه های والای انسانی قصد کمک به تعالی و تقویت زیرساخت های علم و فناوری کشور را دارند، در سال ۱۳۹۵ به صورت رسمی به ثبت رسید.

— فهرست

۱	معرفی مختصر بنیاد حامیان علم و فناوری ایران
۲	مصاحبه با دکتر محمدحسین امید
۹	مروری بر فعالیتهای بنیادهای دانشگاهی از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰
۱۶	مصاحبه با دکتر محمدرضا ظهیر امامی
۲۱	اهم فعالیتهای بنیاد حامیان علم و فناوری ایران در سال ۱۴۰۰
۲۶	جایگاه وقف علم و فناوری در ایران و جهان

مصاحبه با دکتر محمدحسین امید

مدیر عامل بنیاد

به عنوان شروع بحث و اولین سؤال، بفرمایید که از چه زملی وارد فعالیت‌های خیریه‌ای در عرصه علم و فناوری شدید و چه عواملی باعث شد شما به این عرصه ورود پیدا کنید؟

با توجه به عمومی بودن فرهنگ وقف در یزد، بنده از دوران نوجوانی با وقف آشنایی داشتم و تحصیل من نیز در دبیرستانی بود که توسط یکی از خیرین یزدی ساخته شده بود. آشنایی بنده با وقف در آموزش عالی برمی‌گردد به سال ۱۳۷۲. من در آن سال که مدتی مسئولیت معاونت اداری مالی دانشگاه تهران را داشتم متوجه شدم که تعدادی از بزرگان این کشور در گذشته موقوفاتی را وقف دانشگاه تهران کرده‌اند. آن زمان تلاش کردم این موقوفات که عمدتاً مربوط به قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و تعداد آنها زیاد و در سراسر کشور گسترده بود را ساماندهی کنم. بخش زیادی از این موقوفات مربوط به مرحوم دکتر [محمود] افشار [پدر مرحوم ایرج افشار] بود که ایشان تمام دارایی خود را برای توسعه فرهنگ و زبان فارسی، وقف دانشگاه تهران کرده بودند. من بعدها متوجه شدم که مرحوم ایرج افشار در این که پدرشان اموال خود را از طریق دانشگاه تهران برای توسعه فرهنگ و زبان فارسی وقف کنند، نقش اساسی داشته‌اند. این ماجرا گذشت تا سال ۱۳۸۲ که من مجدداً در دانشگاه تهران سمعی داشتم. در همان سال متأسفانه زلزله بم اتفاق افتاد و تعداد زیادی دانشجو در آنجا کشته شدند.

بعد از این حادثه در جلسه هیأت‌رئیس دانشگاه مطرح کردم که اگر چنین زلزله ای در تهران اتفاق بیافتد، بدلیل فرسودگی و ایمن نبودن خوابگاه‌های دانشگاه، هزاران نفر از دانشجویان نخبه کشور از بین خواهند رفت. آنجا قرار شد که حوزه خیرین را فعال کنیم. همین باعث شد که سراغ خیرین رفتیم. من یادم است اولین بار رفتم سراغ مرحوم ایرج افشار که عضو هیات امنای آثار جمال‌زاده بودند. مرحوم جمال‌زاده

یکی از واقفینی است که دارایی‌اش را برای توسعه فرهنگ و ادبیات فارسی وقف دانشگاه تهران کرده است. رفتم سراغ مرحوم افشار که از محل وجوهات مرحوم جمال‌زاده کمک کنند یک خوابگاه بسازیم. ایشان به دلیل گله‌هایی که از دانشگاه داشتند اول نپذیرفتند. خدا رحمت کند مرحوم آقای دکتر باستانی پاریزی که ایشان هم عضو هیات امناء آثار جمال‌زاده بودند، وساطت کردند و ارتباط ما برقرار شد و در نهایت کمک کردند از محل کمک‌های بنیاد آثار جمال‌زاده دو خوابگاه استاندارد در کوی دانشگاه ساخته شد.

بعد از آن رفتم سراغ آقای دکتر عباس مصلی‌نژاد. آقای دکتر مصلی‌نژاد در قالب بنیاد فرهنگی مصلی‌نژاد فعالیت‌های خیریه فراوانی در سطح کشور، عمدتاً در آموزش و پرورش، داشتند اما تا آن زمان در دانشگاه‌ها فعالیت زیادی نکرده بودند. موضوع را با ایشان در میان گذاشتیم و ایشان که خود استاد برجسته دانشگاه تهران هستند، با روی خوش و آغوش باز پذیرفتند و از آن تاریخ تاکنون تعداد زیادی خوابگاه و ساختمان آموزشی و پژوهشی با وسعت ده‌ها هزار متر مربع برای دانشگاه تهران و ده‌ها هزار متر مربع برای سایر دانشگاه‌های کشور (در مجموع بیش از یکصد هزار متر مربع) احداث کرده‌اند.

یکی دیگر از خیرینی که قبل از پیروزی انقلاب در کوی دانشگاه خوابگاه ساخته بودند، مرحوم حاج میرزا تقی رسولیان یزدی است. همانگونه که در مقدمه عرض کردم من در دبیرستان ایشان دیپلم گرفتم. در سال ۸۳ پسر ایشان مرحوم مهدی رسولیان در قید حیات بودند. رفتم سراغ ایشان، ایشان هم دل‌خوری‌هایی داشتند چون اوایل انقلاب به ایشان کم‌لطفی شده و دانشگاه به تعهدات خود در مقابل این خانواده عمل نکرده بود. چون آن خوابگاه بعد از جدا شدن دانشگاه علوم پزشکی در بخش پزشکی قرار گرفته بود، با عذرخواهی از ایشان، برای عمل به تعهدات دانشگاه در قبال موقوفه، با دانشگاه علوم پزشکی تهران هماهنگ کردیم. در هر صورت با یکی دوبار مذاکره و جلب اعتماد، مرحوم مهدی رسولیان هم در ادامه راه مرحوم پدر بزرگوارشان یکی از خوابگاه‌های قدیمی و غیرایمن دانشگاه را تخریب کردند و با معماری مورد نظر خودشان ساختند که اکنون یکی از خوابگاه‌های زیبا و امن کوی دانشگاه تهران است. با همین روال از سال ۱۳۸۲ تاکنون، تعداد زیادی از خوابگاه‌ها و ساختمان‌های دانشگاه تهران به کمک خیرین بازسازی و نوسازی شده است.

در سال ۹۲ که توفیق خدمت به عنوان معاون اداری و مالی وزیر علوم، داشتم با حمایت وزیر محترم وقت، تجربیات دانشگاه تهران به کار گرفته شد تا این ستاره‌های آسمان کشور که در سایر حوزه‌ها فعال بودند، در آموزش عالی نیز فعال شوند و وقف در حوزه علم و فناوری ساختار و نظام پیدا کند. در همین راستا با هماهنگی با وزارت کشور شرایطی فراهم شد که همه دانشگاه‌ها بتوانند بنیادهای حامی تاسیس کنند.

اکنون اغلب دانشگاهها دارای بنیاد حامی ثبت شده هستند و علاوه بر دریافت کمک، از تجربه خیرین هم که اغلب افراد موفق در امر تولید هستند و روی پای خودشان ایستاده اند استفاده می کنند. این بزرگان کارآفرینانی هستند که افراد زیادی را به کار گرفته اند و مجموعه های بزرگی را اداره می کنند.

فعالیت بنیاد موجب تسریع و تسهیل ورود خیرین به حوزه علم و فناوری شده است؛ اتفاق خیلی مهمی که شما نقش مهمی در آن داشته اید. چه چیزی شما را به سمت نهادسازی امور خیریه‌ای در زمینه آموزش عالی سوق داد؟

در همان سالهای ۹۲ و ۹۳ موضوع لزوم هماهنگی بین بنیادهای دانشگاهها و موسسات پژوهشی و فناوری مطرح و قرار شد یک بنیاد ملی در سطح کشور نیز تاسیس شود. در این راستا جمعی از بزرگان به عنوان مؤسس همراهی و کمک کردند تا بنیاد حامیان علم و فناوری ایران شکل گرفت و به ثبت مراجع قانونی رسید. بنابراین جهش فعالیت خیرین در حوزه آموزش عالی که از سال ۱۳۸۳ شروع شده بود، پس از تاسیس این بنیاد و با استقبال دانشگاهها و خیرین نیک اندیش به سرعت توسعه پیدا کرد به گونه ای که اکنون تقریباً در اغلب دانشگاههای بزرگ کشور خیرین در زمینه های مختلف

سخت افزاری و نرم افزاری ورود کرده و به دانشگاهها و توسعه علم و فناوری کشور کمک می کنند.

در صحبت های شما بر تأثیر اعتماد بر کار خیرین تأکید بسیار شد. اگر ممکن است از خاطرات یا موضوعاتی که شاهد بودید که «اعتماد» موجب ورود به یک کار خیر شده است برای ما بگویید و تحلیل خودتان را از نقش اعتماد در این فرایند بفرمایید.

در طول نزدیک به ۹۰ سالی که از تاسیس دانشگاه تهران می گذرد، اقدامات زیادی توسط واقفین و خیرین برای کمک به توسعه آموزش عالی کشور صورت گرفته که شاخص آنها در دانشگاه تهران است. گرچه در این سالها افراد زیادی به دانشگاه کمک کرده اند و لیست خیرین و حامیان دانشگاه تهران، لیست بلندبالایی است، لیکن حضور خیرین در عرصه علم و فناوری بدلیل نگاههای متفاوت مدیران دولتی در دوره های مختلف نوسان زیادی داشته است. مدیران بسته به دیدگاه مدیریتی و نیازهاشون به سراغ خیرین می رفتند و در بعضی جاها به تعهدات متقابلی که بوده است عمل نمی کردند که این در مواردی باعث رنجش و بی اعتمادی خیرین شده بود. بنابراین نهادسازی از طریق یک مجموعه مردم نهاد مشکل از خود خیرین و معتمدین آنها ضروری به نظر می رسید. حضور خیرین در بنیادهای حامی از این

جهت که هم خودشان خیر هستند و دغدغه های خیرین را می شناسند و هم مورد اعتماد خیرین و مدیران هستند کمک بزرگی به برقراری ارتباط بین خیرین و دانشگاه کرده است و می تواند از متوقف شدن روند حمایتها در برخی مقاطع جلوگیری کند. بنده قبل از این جلسه در جلسه دیگری بودم که بدلیل همین اعتماد به بنیاد تشکیل شده بود و بنیاد طرف مشورت یکی از خیرین برای اهدای کمک بزرگی به یکی از مجموعه های آموزش عالی کشور بود. در این جلسه جناب آقای مهندس نادر شکیب که قبلاً پدرشان مجموعه بزرگی را به دانشگاه یزد اهدا کرده بودند، با توصیه بنیاد مجموعه جدیدی را به پارک علم و فناوری استان زنجان اهدا کردند. این و اعتمادسازی که اتفاق افتاده است با رفت و آمد مسئولین و مدیران دیگر دچار نوسان نمی شود و وضعیت پایداری دارد. متأسفانه در یکی دو سال اخیر به خاطر وضعیت خاص همه گیری کوید ۱۹ و قرنطینه، مقداری رکود داشتیم ولی اصل این روند متوقف نشده است. نکته مهم این است که گرچه ما همچنان به مدرسه سازی، ساخت بیمارستان، مسجد و ... نیاز داریم ولی الان دیگه همه به این نتیجه رسیده اند که برای ارتقاء سطح رفاه مردم و توسعه کشور اگر دانش و فناوری توسعه پیدا کند، بقیه هم درست شود. اگر از دانشگاهها انسان های باسواد، توانمند و فرهیخته بیرون بیاید، مشکل اشتغال، تولید، رفاه و ... هم حل

خوشبختانه اکنون بدلیل شناختی که بوجود آمده، گرایش خیرین به مسایل علم و فناوری خیلی بیشتر از گذشته شده و نوع حمایت ها نیز از کمک های صرفاً سخت افزاری به سمت کمک های نرم افزاری نیز توسعه پیدا کرده است.

خیرین وقتی در حوزه ای ورود می کنند، هیچ توقعی از دستگاه و نهادی که به آن کمک می کنند ندارد، به جز اینکه مطابق با نیت آنان عمل شود. من فکر می کنم که اگر ما در بنیادها بتوانیم این اعتماد را ایجاد کنیم بگونه ای که خیرین بدانند دانشگاه و بنیادهایی که واسطه بین آنها و دانشگاه هستند مطابق اهداف، نیت و خواسته های فرهنگی، علمی و آموزشی آنها عمل می کنند، در واقع اطمینان پیدا بکنند که به نیتشان عمل می شود، در همه امور مشارکت و کمک خواهند کرد. خیر بزرگوار، جناب آقای شکیب، که روز اول با تردید از عملکرد ما نگران موقوفه خود بودند، امروز هرکاری در این حوزه می خواهد انجام بدهد، اول به بنیاد می گویند و ما هم به آنان کمک می کنیم تا نیتشان اجرا شود.

اجازه دهید یک مورد دیگری که اخیراً اتفاق افتاده را نیز ذکر کنم. همکاران بنیاد برای مصاحبه با سرکار خانم کاریابی که خود و خانواده خیر ایشان قبلاً موقوفاتی در حوزه های مختلف از جمله دانشگاه تفرش داشته اند مراجعه کردند. در ضمن مصاحبه مشخص شد که ایشان هم از برخی عدم انجام تعهدات به نیت موقوفه مرحوم پدرشان گلسه مند بودند. بعد از آشنایی با بنیاد و شناخت از رویه ما در اینجا، ابراز تمایل کردند برای همکاری و اهدای کمک. ایشان مایل بودند هم یک مدرسه بسازند و هم به دانشجویان نیازمند کمک کنند. ما هم با احترام به خواسته ایشان در هر دو مورد کمک و راهنمایی کردیم. در بخش اول با هماهنگی با سازمان نوسازی و تجهیز مدارس شرایطی فراهم کردیم تا مدرسه شش کلاسه ای به نام ایشان در منطقه محروم زهک در سیستان ساخته شد و در بخش دوم هم با سرمایه گذاری در صندوق حمایت از دانشجویان، ماهیانه به تعدادی دانشجو کمک هزینه، بصورت وام شرافستی، پرداخت می کنیم.

اکنون با شناخت و اعتمادی که برای ایشان نسبت به بنیاد ایجاد شده است، این بانوی نیک اندیش ایده های جدیدی را در ارتباط با واگذاری برخی دیگر از اموال خود به بنیاد برای کمک به علم و فناوری مطرح کرده اند که در حال بررسی و اقدام هستیم.

خیلی از مردم و خیرین علاقه به کار خیر دارند ولی شاید ضرورت حمایت از حوزه علم و فناوری برای شان خیلی ملموس باشد. به ویژه مواردی که فرمودید؛ مثل حمایت از دانشجویان. حال، شما چه پیشنهادی برای دعوت از خیرین به حمایت از علم و فناوری دارید؟

من مجدد تاکید کنم که اینجا اصل بر این است که ما مطابق نظر، نیت و خواست خیر عمل کنیم. حتی اگر خیر اولویت هایی که ما داریم را نپذیرد و بگوید من فقط به فلان موضوع در فلان مکان می خواهم کمک کنم، ما به آن عمل می کنیم. ولی واقعیت این است که هیچ کجای دنیا بدون توسعه علم و فناوری توسعه پیدا نکرده است. شما یک جا را نمی توانید نشان بدهید که توسعه اش بر مبنای دانش نبوده باشد. اما اگر بخواهیم توسعه پیدا کنیم و این فقر

که آمارهای وحشتناکی از آن داده می شود را از بین ببریم باید توسعه دانش بنیان داشته باشیم. خوشبختانه اکنون کسانی که در این حوزه دست اندرکار هستند و در قالب بنیادها حضور دارند، در میان شان هم دانشمندان هستند و هم خیرین و همه این ها نیاز دانشگاهها را به درستی می دانند. بنابراین از خیرین بزرگوار دعوت می کنیم که بیش از گذشته به این حوزه و نیازها و اولویتهای بنیادها توجه داشته باشند. اگر خیرین از بنیادها برای توع نیاز حوزه علم و فناوری مشورت بخواهند، قطعاً بنیادها بهترین جای ممکن را به آنان نشان خواهند داد. در مثالی که در ابتدا عرض کردم، خیر بزرگوار می خواستند یک مجموعه را در زنجان به این حوزه اهداء کنند و به دلیل اعتمادی که داشتند ما را طرف مشورت قرار دادند. ما هم گفتیم شما در زنجان کارهای زیادی می توانید انجام دهید ولی الان مفیدترین و ضروری ترین، پارک علم و فناوری است. در آنجا آدمهای خلاق و توانمندی که تمکن مالی ندارند، برای پیشبرد اهداف و ایده ها دور هم جمع کرده است و احتمال توسعه

بالایی دارد. یک نکته را هم بگویم که این ستاره هایی که در آسمان ایران هستند و کمک می کنند، شاید مجموع کمک هایی که تا الان به کشور کرده اند، به هزاران میلیارد تومان رسیده است، یعنی خیرینی داریم که تا این سطح کمک می کنند. ولی دیگران فکر نکنند که فقط کمک این ستاره ها کفایت می کند. ستاره ها سر جای خودشان هستند. ولی بنای بنیاد این است که بتواند میلیون ها نفر را در این کشور دور خود جمع کند تا افراد بیایند و از فرزندان خود حمایت کنند. ما روی حمایت فرد فرد مردم حساب باز کرده ایم. برخی از دانشگاه های کشور خیرینی دارند که مبالغ کمی در حد ماهی چند صد هزار تومان کمک می کنند. ولی این کمکها را مستمر انجام می دهند و جمع این کمک ها عدد بزرگی شده است و دانشگاهها از محل همین کمکهای کوچک خیرین توانسته اند تعداد زیادی از دانشجویان را تحت حمایت قرار دهند. پس در این جا من از عموم مردم دعوت کنم که در هر سطحی که می توانند مشارکت

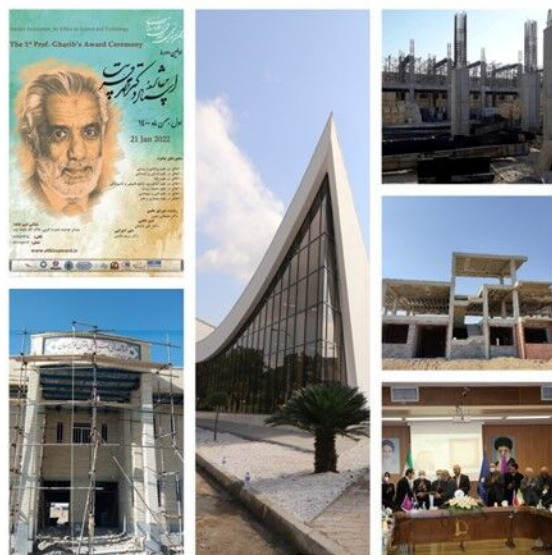
هرچند کمکشان بمنظر خودشان کوچک باشد، از نظر ما هیچ کمکی کم نیست، چون در این کار برکت وجود دارد. ضمن اینکه برخی ممکن است کمکشان فکری و زمانی باشد، زمانشان را وقف کنند که انشالله بتوانیم به نوعی از کمکشان بهره‌مند باشیم.

به عنوان حسن ختام، خاطره‌ای خاص از فعالیت خود در این حوزه بفرمایید:

خیلی متشکرم، من حقیقتاً هر لحظه‌ای که در محضر خیرین هستم، آن لحظه، لحظه‌ای ماندگاری است برای من. در ابتدا در مورد جلسه با آقای مهندس نادر شکیب در مورد نیت پدر ایشان برای کمک به پارک زنجان توضیح دادم. در اینجا می‌خواهم به خاطره ای در مورد شروع آشنایی ما با این خانواده اشاره کنم. حدود شش سال پیش، از طریق یکی از اشنایان متوجه شدم آقای جعفر شکیب که قبلاً موقوفاتی نظیر مدرسه و ورزشگاه ساخته بودند، مجموعه‌ای ساخته اند و قصد واگذاری به شهرداری دارند. من به واسطه‌مان گفتم که اگر ممکن است زمینه ملاقات من با این خیر را فراهم کند. ایشان زحمت کشیدند و هماهنگ کردند. در این ملاقات ضمن اینکه تشکر کردم از کاری که کرده اند، برای ایشان اهمیت و نیازهای دانشگاه را توضیح دادم. جلسه که رو به پایان بود ایشان گفتند کی بریم دفترخانه؟

دفترخانه چه کار کنیم؟
مانند این خیرین نیک اندیش در سطح ایران فراوان هستند که من دست تک‌تکشان را می‌بوسم. در سراسر کشور مصداق‌های زیادی دارم از این انسان‌های شریف، بی‌ادعا و علاقه‌مند به پیشرفت ایران و فرزندان کشور. خلاصه اینکه من مطمئن هستم با کمک این بزرگان، علم و فناری در کشور متحول خواهد شد. انشاالله.

مروری بر فعالیتهای بنیادهای دانشگاهی از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰

در سالیان اخیر بنیادهای دانشگاهی همکار بنیاد حامیان علم و فناوری ایران تلاش قابل تقدیری را برای جلب و جذب حمایت‌های مردمی انجام داده‌اند که حاصل آن در سه سال اخیر (۱۴۰۰-۱۳۹۸)، مطابق با اطلاعاتی که این بنیادها در اختیار بنیاد حامیان علم و فناوری ایران قرار داده‌اند، جذب مبلغ ۱,۰۸۸,۲۶۳,۰۰۰,۰۰۰ (یک هزار و هشتاد و هشت میلیارد و دویست و شصت و سه میلیون) ریال منابع از خیرین بوده است. این مبلغ شامل کمک‌های نقدی و غیرنقدی بوده که بخش نقدی آن در مواردی نظیر تأمین کمک‌هزینه تحصیلی دانشجویان، حمایت از جوایز عملی- پژوهشی ملی، حمایت از مراسم‌ها، ساخت، بازسازی و تجهیز مواردی مثل آزمایشگاه، کتابخانه، مرکز رایانه، خوابگاه، ساختمان‌های اداری و آموزشی و خرید لوازم و ماشین‌آلات به مصرف رسیده است.

احداث خوابگاه

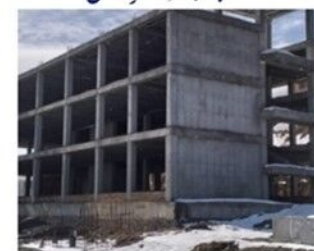
در سه سال گذشته، بیشترین هزینه در میان اقدامات خیرین دانشگاهی، مربوط به احداث یا نوسازی خوابگاه برای دانشجویان بوده است. طبق گزارش‌های ارائه شده از سوی بنیادهای دانشگاهی محقق اردبیلی، سمنان، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان و تهران، از سال ۱۳۹۸ تا سال ۱۴۰۰، تعداد ۳۲ دستگاه خوابگاه‌ها توسط خیرین در دانشگاه‌های کشور بازسازی یا احداث شده‌اند.

خوابگاه ماحلین - محقق اردبیلی

خوابگاه شهرستانی - فردوسی مشهد

خوابگاه پسران - کردستان

خوابگاه دختران - قوچان

سرای فرزادگان - دانشگاه سیرجان

خوابگاه عید - تهران

احداث، نوسازی و تجهیز بخش‌های دانشگاهی

مرکز کامپیوتر رامبد - گیلان

کتابخانه - کردستان

رصدخانه - محقق اردبیلی

از دیگر فعالیت‌های بنیادهای دانشگاهی، تلاش در جهت افزایش کیفیت و امکانات دانشگاه‌ها بوده است و در این راستا فعالیت‌هایی را در زمینه احداث، بازسازی و تجهیز امکانات دانشگاهی نظیر مراکز رایانه، کتابخانه، آزمایشگاه، غذاخوری و ... انجام داده‌اند. در سه سال گذشته، بنیادهای دانشگاهی شریف، گیلان، کاشان، کردستان، شیراز، دامغان، بیرجند و اهواز با کمک خیرین، فعالیت‌هایی را در این راستا انجام داده‌اند. طبق گزارشات، در طول این سه سال، تعداد اماکنی که احداث، تجهیز یا نوسازی شده‌اند به ۱۳ واحد رسیده است. این موارد شامل تجهیز یا احداث کتابخانه، غذاخوری، مرکز رایانه، رصدخانه، سالن‌های ورزشی و ... است. از این اماکن می‌توان به مرکز کامپیوتر رامبد در دانشگاه گیلان، رصدخانه دانشگاه محقق اردبیلی و احداث و تجهیز کتابخانه دانشگاه کردستان اشاره کرد که در بالا تصاویر آن‌ها را مشاهده می‌کنید.

کمک هزینه تحصیلی

یکی از اهداف بنیادهای دانشگاهی، اهدای کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان مستعدی است که دچار ناتوانی مالی هستند. بنیاد حامیان علم و فناوری ایران به تازگی پویش اعطای وام شرافتی را اعلام و سامانه ای را برای این منظور راه اندازی کرده است. شروع این اقدام به صورت آزمایشی با حدود ۱۰۰ سهمیه به دانشگاه‌های کشور انجام شد و به سرعت توسعه خواهد یافت. علاوه بر این پویش، در سه سال اخیر، به میزان ۴۱,۴۷۲,۰۰۰,۰۰۰ (چهل و یک میلیارد و چهارصد و هفتاد و دو میلیون) ریال، از طرف دانشگاه‌های محقق اردبیلی، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان، حامیان دانشکده فنی و تهران به عنوان کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان پرداخت شده

تأمین هزینه‌های جانبی

در فاصله سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ که با همه‌گیری کوید-۱۹ روبه‌رو بودیم، برخی از دانشگاه‌ها با کمک بنیادهای دانشگاهی و حمایت خیرین اقداماتی را در راستای تأمین هزینه‌های درمانی و مراقبت‌های مربوط به همه‌گیری کوید-۱۹ انجام داده‌اند؛ از جمله اینکه دانشگاه‌های محقق اردبیلی، سمنان، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان و تهران، در این زمینه نزدیک به ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (پنج میلیارد) ریال به دانشجویان پرداخت کرده‌اند. همچنین، با مجازی شدن آموزش، برخی از دانشجویان جهت تأمین ابزارهای الکترونیکی برای آموزش، نظیر گوشی هوشمند، لپ‌تاپ، تبلت و کامپیوتر، نیاز به حمایت داشتند که تعدادی از بنیادهای دانشگاهی با حمایت خیرین اقدامات ارزشمندی را در این زمینه انجام داده‌اند. برای نمونه، بنیادهای دانشگاهی محقق اردبیلی و اهواز ۳۷ دستگاه شامل تبلت،

مانیتور، کیس و... را تأمین کرده‌اند. علاوه براین، در سه سال مورد اشاره، بنیادهای مختلف دانشگاهی و بنیاد حامیان علم و فناوری ایران از هفت مراسم و جایزه علمی حمایت مالی کرده‌اند.

فارغ التحصیل دانشجویان - فردوسی مشهد

جایزه افتخار دکتر قریب - بنیاد حامیان علم و فناوری ایران

برگزیدگان حیات علمی - فردوسی مشهد

اهدای زمین

از دیگر اقداماتی که در سال‌های اخیر از سوی خیرین در زمینه حمایت از علم و فناوری صورت گرفته است، اهداء زمین با هدف کاربری‌هایی نظیر کشاورزی، ساخت پژوهشگاه، احداث خوابگاه و... است. طبق گزارش‌های دریافتی از سوی بنیادهای دانشگاهی، در سه سال گذشته ۲۶۸ هکتار به علاوه ۵۱۱ قطعه زمین به دانشگاه‌های محقق اردبیلی، یزد، سیرجان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان و تهران اهداء شده است. از جمله این موقوفات می‌توان به زمین دانشگاه هنر و معماری سیرجان اشاره کرد.

خلاصه‌ی فعالیت بنیادهای دانشگاهی در سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰

بنیادهای دانشگاهی	میزان اهدایی	موارد فعالیت‌ها
محقق اردبیلی، سمنان، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان، حامیان دانشکده فنی و تهران	۳۲ دستگاه	احداث خوابگاه
محقق اردبیلی، یزد، سیرجان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان و تهران	۲۶۸ هکتار به علاوه ۵۱۱ قطعه زمین	اهدای زمین
محقق اردبیلی، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان، تهران، حامیان دانشکده فنی و حامیان علم و فناوری ایران	۴۱,۴۷۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال	کمک‌هزینه تحصیلی
شریف، گیلان، کاشان، کردستان، شیراز، دامغان، بیرجند و اهواز	۱۳ واحد	احداث/نوسازی/تجهیز
کاشان، فردوسی مشهد، سیرجان و محقق اردبیلی	۵۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	کمک‌هزینه درمانی
محقق اردبیلی، سمنان، اصفهان، شریف، شیراز، کاشان، گیلان، فردوسی مشهد، شاهرود، بیرجند، اهواز، دامغان و تهران	۳۷ دستگاه	تهیه وسایل الکترونیکی جهت تسهیل آموزش دوران کرونا
فردوسی مشهد، حامیان علم و فناوری ایران، شیراز	۷ مورد	حمایت از برگزاری مراسم و جوایز

مصاحبه با آقای دکتر محمدرضا ظهیرامامی

عضو هیات مدیره بنیاد

ضمن تشکر بابت وقتی که برای انجام مصاحبه کتبی در اختیار بنیاد حامیان علوم و فناوری ایران قرار داده‌اید، لطفاً در ابتدا خود را معرفی بفرمایید.

محمدرضا ظهیرامامی متولد ۱۳۳۹ هستم، افتخار قریب به چهل سال خدمت در عرصه صنعت کشور بعنوان فعال اقتصادی بخش خصوصی، مدیرعامل مجموعه صنعتی فراسان، عضو هیأت امنای دانشگاه صنعتی شیراز و عضو هیأت مدیره بنیاد حامیان علم و فناوری هستم.

نحوه آشنایی و ورود شما به فعالیت یک وقتی هست ما به فرد یا افرادی از خیریه‌ای در حوزه علم و فناوری و نیز جامعه و حتی یک قشر خاص مثلاً: بنیاد حامیان علم و فناوری از چه تاریخی ایتم یا به طیفی از بیماران خاص کمک می‌کنیم که ارزش‌های خاص و چگونه بود؟

در سال ۱۳۹۸ بود که من این افتخار را خودم را دارد و در نوع خود هم کاری یافتم که بنا به سابقه آشنایی با استاد خداپسندانه و در عین حال انسانی گرانمایه جناب آقای دکتر فرهودی که است اما شعاع تاثیر گذاری اش خود از پیشکسوتان شناخته شده عرصه علم و پژوهش هستند، از ایشان برای علیرغم همه ارزش‌های وجودی اش محدود به همان طیف خاص است، یک حضور در همایش آغاز کار مجموعه وقتی شما نگاهتان را معطوف به امری صنعتی فراسان دعوت به عمل بیاورم. می‌نمایید که هرچند ممکن است حضور آن بزرگوار در همایش یاد شده بازدهی آنی نداشته باشد اما نفع عمومی و کلیت زیرساخت‌های نقطه آغاز معرفی و افتخار پیوستن و همکاری اینجانب به عنوان جدید ترین عضو با جمع شیفگان، دلسوزان و فعالان کلیت جامعه را در بر می‌گیرد. تفاوت دیگر در مولد بودن این کمک و ارجمند بنیاد حامیان علم و فناوری بود.

فعالیت خیریه‌ای در حوزه علم و فناوری همیاری است دانشجویی که بورسیه می‌شود، علم و فناوری که به روز چه تفاوتی با کار خیریه در دیگر حوزه‌ها آوری شده و توسعه می‌یابد هم فایده دارد؟

تفاوت، تفاوتی ماهوی است، هم به لحاظ هم جامعه بومی و گاه حتی جامعه تم، مضمون و محتوی و هم به لحاظ بشری می‌رسد. تفاوت دیگر شاید به محدوده و دامنه تاثیر گذاری. ببینید: نوعی مانایی، تداوم و پایداری نتایج حاصله از کمک و همیاری نسبت

به علم و فناوری در قیاس با مشارکت در سایر امور خیر باشد. البته ذکر این تفاوت‌ها به هیچ عنوان به معنای نفی ارزش‌های مشارکت در سایر امور خیر نخواهد بود بلکه

درک تفاوت‌ها شاید کمک می‌کند تا انسان‌های متعالی و خیرین میدان عمل گسترده‌تر، امکان و انتخاب‌های بهتری برای اعمال انسانی و خدایپسندانه خود داشته باشند ضمن اینکه در واقعیت امر و با امکان حمایت از پیشرفت علم و فناوری مردم به نوعی به تحول فناورانه جامعه خود مدد می‌رسانند.

به نظر شما چرا حمایت مردمی از علم و فناوری اهمیت دارد؟

اساساً از نشانه‌های یک جامعه پویا، زنده و بالنده مشارکت افراد آن جامعه در اموری است که هدف آن انجام خدمت برای کلیت آن جامعه است به عبارت ساده حضور و مشارکت در آن امر به انگیزه نفع شخصی نیست، بلکه فراتر از آن خیر و مصلحت اجتماعی را پوشش می‌دهد، بنابراین هرچه دامنه این مشارکت بیشتر باشد به معنای این است که مردم آن جامعه برای خود افزون بر رسالت فردی نوعی رسالت اجتماعی نیز قائل می‌باشند، بدیهی است شمول و گستردگی مشارکت و حمایت از توسعه علم و فناوری شاخص خوبی است برای درک میزان فراتر رفتن افراد از تمرکز بر نفع شخصی زودگذر، در راستای رسیدن به نفع عمومی و مبتنی بر تحولات بنیادین جامعه در آینده و برای نسل‌های آینده. نکته قابل ذکر دیگر شاید شاخص ادراک جامعه از اهمیت علم و فناوری باشد و نقش آفرین بودن علم و فناوری در عرصه زندگی و برای پاسخگویی به نیازهای متنوع و متکثر حال و آینده افراد جامعه.

فکر می‌کنید کار خیر در حوزه علم و باورها، ساختارهای مدیریتی و کار ویژه فناوری چه تأثیری بر سرنوشت یک های اداره هر جامعه تعیین می‌نماید، جامعه می‌تواند داشته باشد؟

انجام هر کار بزرگ نیازمند همراهی و مسایلی حقوقی، قانونی و نظایر آن را مساعدت همگانی است جامعه منفعل و بی تفاوت دچار سکون، جمود و یخ زدگی می‌شود، انسان‌ها به طور معمول در میدان عمل و اقدام هست که می‌آموزند و خودشان منشا عمل و تأثیر می‌شوند، جامعه‌ای که به بلوغ فکری و خود آگاهی می‌رسد با فاصله گرفتن از انفعال در سرنوشت خودش، افراد جامعه و فراتر از آن تأثیر می‌گذارد، مشارکت در امور خیر به وجود آورنده نوعی احساس هویت، توانستن و اعتماد به نفس، همدلی، درک همگانی و مشترک می‌شود، در همین فرایند و همراهی همدلانه است که افراد یاد می‌گیرند با اتفاق و همکاری انجام هر کاری شدنی است و طی این مسیر تمرین و مقدمه انجام کارهای بزرگ‌تر آتی می‌شود.

وضعیت فعالیت خیریه‌ای در حوزه علم و فناوری در ایران را (در صورت امکان در مقایسه با دیگر کشورها) چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حضور مردم در کارهای عام‌المنفعه امیدوار بود اما در مقام مقایسه با برخی کشورها که بعضاً خود مردم دست‌اندر کار تاسیس و گاه اداره دانشگاه‌ها هستند نیازمند کار و تلاش مضاعف تفاوت را نوع و سطح فرهنگ‌ها، مذاهب

به ویژه در زمینه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی گسترده هستیم.

حضرتعالی به‌عنوان میزبان پنجمین گردهمایی خیرین علم و فناوری در شیراز، چه توصیه‌ای برای دیگران جهت پیوستن به فعالیت خیریه‌ای در حوزه علم و فناوری دارید؟

شاید به نوعی توصیه‌ها در پاسخ سایر پرسش‌ها مستتر باشد اما آنچه در اینجا می‌توان به اختصار یاد آوری و یا مورد تاکید مشفقانه قرار داد عبارت است از:

- ضرورت بهره‌گیری از تجربیات کشورهای که با ما سنخیت فرهنگی بیشتری دارند به ویژه در حوزه فرهنگ سازی و اطلاع رسانی گسترده در میان اقشار مختلف به ویژه دانشگاهیان.

- تقویت رویکرد مساله محور و نیازهای ژرف جامعه (به نوعی ابر چالش‌ها).

- تقویت جایگاه بنیاد حامیان از طریق ارتباطی پویا و متعامل با سایر نهاد‌های همسو و گاه ارتقاء این تعاملات تا سطح نوعی اتحاد استراتژیک.

- بکارگیری بیش از پیش ابزارها و مکانیزم‌های جذب و اقناع ذینفعان از جمله بهره‌گیری حد اکثری از اینترنت و شبکه‌های ارتباطی الکترونیک.

- تقویت رویکرد‌های مولد در ارتباطی برنده برنده در راستای دستیابی به نوعی از خودگردانی مالی.

- بهره‌گیری از همه ظرفیت‌های تسهیل‌گری دولت به منظور دستیابی به اهداف عالی بنیاد.

در پایان هم اگر صحبت خاصی در این زمینه دارید، لطفاً بفرمایید.

سخن پایانی سپاس و قدر دانی از همه اعضا و گردانندگان محترم بنیاد حامیان و تشکر ویژه به خاطر ایجاد فرصت این گفتگوی سازنده است.

اهم فعالیتهای بنیاد حامیان علم و فناوری ایران در سال ۱۴۰۰

در طول سال ۱۴۰۰ علی‌رغم محدودیت‌های ناشی از کووید-۱۹، هیأت مدیره بنیاد کوشید تا بدون وقفه و با جدیت، برنامه‌های مصوب بنیاد را دنبال کند. در گزارش حاضر، فشرده‌ای از اقدامات انجام شده بنیاد در سال ۱۴۰۰ تقدیم می‌گردد.

الف- تقویت نظام تشکیلاتی بنیاد

- در طول سال ۱۴۰۰ دوازده جلسه هیات مدیره بنیاد بطور منظم برگزار گردید. در این جلسات علاوه بر استماع گزارش عملکرد ماهیانه بنیاد، در اجرای برنامه‌های مصوب هیات امناء و چگونگی پیشرفت امور، موضوعات متنوعی در بخش‌های مختلف از جمله آیین‌نامه‌ها و قراردادهای نمونه، فعال‌سازی تشکیلات داوطلبان بنیاد، عمومی‌سازی پیام بنیاد، جذب و هدایت کمک‌های مردمی، ارتباط با نهادهای مشابه و ارتقای کیفیت آموزش عالی به خصوص راه‌اندازی صندوق حمایت از دانشجویان، پویش‌های مختلف و ... به بحث گذاشته شد و برای اجرای برنامه‌های مصوب و نظارت بر آنها برنامه‌ریزی صورت گرفت.
- انتخابات دومین دوره هیأت امنای بنیاد با حضور نمایندگان بنیادهای حامی دانشگاه‌های کشور برگزار شد و اعضای دوره جدید شامل آقایان دکتر جلیل شاهی، سعید جلالی، مهدی کتابچی، دکتر مجتبی احمدوند، به‌عنوان اعضای اصلی متغیر و آقایان دکتر یزدان سهرابی و مهندس مرتضی علی‌آبادی به‌عنوان اعضای علی‌البدل متغیر از میان نامزدهای معرفی شده از سوی بنیادها، انتخاب شدند.
- آیین‌نامه کمیته ارتباطات بنیاد تصویب شد و این کمیته با تعیین یک سرپرست جهت ایجاد ارتباط بین بنیاد و جامعه فعالیت خود را آغاز کرد.
- مکاتبه با روابط عمومی دانشگاه‌های بزرگ کشور برای معرفی سایت بنیاد و ایجاد حساب کاربری برای بارگذاری گزارش فعالیت‌ها و پروژه‌های نیازمند حمایت آن دانشگاه‌ها صورت پذیرفت. در حال حاضر اغلب دانشگاه‌ها امکان بارگذاری گزارش فعالیت‌ها و معرفی پروژه‌ها و نیازمندی‌های خود در سایت بنیاد را دارند.

ب- توسعه فعالیت‌ها جهت جذب کمک‌های مردمی و سازمانی

در سال ۱۴۰۰ اقدامات متعددی در این سرفصل صورت گرفته که خلاصه آنها بدین شرح است:

- خبرنامه الکترونیکی بنیاد در طول سال ۱۴۰۰ هر سه ماه یکبار تهیه و منتشر شد.
- علیرغم وجود کووید-۱۹ که ملاقات حضوری با افراد را دشوار کرده بود، ویدئوهایی از اساتید برجسته رشته‌های مختلف ضبط و در شبکه‌های اجتماعی بنیاد منتشر شد.
- تلاش‌های بنیاد برای ساخت مستند تلویزیونی و پخش آن از رسانه ملی ادامه پیدا کرد، اما با وجود مذاکره با چند تیم مختلف که در این زمینه فعالیت می‌کردند، به دلیل تأمین نشدن بخشی از انتظارات و اهداف بنیاد از این پروژه، تاکنون نتیجه مطلوب حاصل نشده است و پیگیری‌ها در این خصوص ادامه دارد.
- تولید محتوا برای صفحات بنیاد در فضای مجازی توسط کمیته ارتباطات بنیاد به‌صورت مستمر در طول سال صورت پذیرفت که این امر در معرفی بنیاد در سطح جامعه مؤثر بوده است.
- در راستای برنامه بنیاد در مورد ملاقات با خیرین، نشست‌هایی با چند تن از خیرین با حضور مدیر عامل بنیاد در منزل یا دفتر کار ایشان در طول سال در چند نوبت برگزار شد.
- در طول سال گذشته طی مکاتباتی با بنیادهای حامی دانشگاه‌ها، شرح فعالیت‌های آنان در سال‌های گذشته دریافت و از این محتوا در شبکه‌های اجتماعی و خبرنامه بنیاد به تناوب استفاده شد.
- بنیاد با پرداخت مبلغ یک میلیارد و پانصد میلیون ریال از جایزه دکتر محمد قریب که توسط انجمن ایرانی اخلاق در علم برگزار شد حمایت و به تأسیس صندوق دائمی این جایزه برای سال‌های آتی کمک کرد.

- با پیگیری بنیاد، توسط خیر نیک‌اندیش جناب آقای جعفر شکیب، زمینی به مساحت تقریبی ۵ هزار متر مربع در شهر زنجان به پارک علم و فناوری زنجان و یک مجموعه ورزشی سرپوشیده با مساحت حدود ۳۰۰۰ متر مربع به دانشگاه یزد اهدا و واگذار گردید.

در خاتمه ضمن تشکر از همه خیرین ارجمند که بنیاد را در جهت تحقق اهداف خود مبنی بر کمک به توسعه علم و فناوری در کشور یاری می‌کنند، تقاضا دارد در صورت تمایل به حمایت از پویش‌های یاد شده، مراتب را به منظور هماهنگی به دفتر بنیاد اعلام فرمایند.

- سامانه ثبت‌نام دانشجویان نیازمند دریافت کمک در سایت بنیاد راه‌اندازی شد. این سامانه به‌گونه‌ای طراحی شده که پس از تعیین سهمیه وام هر دانشگاه، دسترسی برای ایجاد حساب، ثبت‌نام دانشجویان متقاضی و کنترل نهایی توسط دانشگاه و تخصیص وام شرافتی به‌صورت برخط انجام و وام دانشجویان در پایان هر ماه به حساب آنان واریز می‌شود. منابع اولیه پرداخت وام که برای سال جاری (۱۴۰۱) ماهیانه ۴ میلیون ریال برای هر دانشجو است تأمین و در صندوق حمایت از دانشجویان سپرده‌گذاری شده و اولین پرداخت نیز به‌صورت آزمایشی برای ۱۰ نفر از دانشجویان دانشگاه مراغه در پایان اسفندماه به حساب آنان واریز شد. تخصیص سهمیه به سایر دانشگاه‌ها نیز انجام شده و لیست پرداختی ماهیانه در حال افزایش است. در این طرح خیرین محترم می‌توانند دانشگاه مورد نظر خود را برای پرداخت وام به دانشجویان انتخاب کنند.
- با توجه به تحولات صورت گرفته در کشور افغانستان ناشی از به‌قدرت رسیدن طالبان و محدودیت‌های ایجاد شده برای ادامه تحصیل دختران افغانستانی، از طرف بنیاد پویشی تحت عنوان حمایت از دانشجویان دختر افغانستانی راه‌اندازی شد. در این رابطه منابع اولیه برای کمک به شهریه تعدادی از این دانشجویان تأمین شده و با دو دانشگاه فردوسی مشهد و یزد مکاتباتی صورت پذیرفته و بنیاد جهت حمایت از این گروه از دانشجویان اعلام آمادگی کرده است. این ظرفیت برای سایر دانشگاه‌هایی که دانشجوی دختر افغانستانی با ویزای تحصیلی در ایران دارند نیز فراهم است.
- با توجه به بخشش‌های خیر محترم سرکار خانم کاریابی به بنیاد جهت کمک به صندوق حمایت از دانشجویان و همچنین تکمیل ساخت مدرسه‌ای در شهرستان زهک استان سیستان و بلوچستان، مبلغ ۱۲ میلیارد ریال به این امر اختصاص یافت و مدرسه شش کلاسه حاجیه خانم کاریابی بزودی در منطقه محروم زهک به بهره‌برداری خواهد رسید.

جایگاه وقف به علم و فناوری در ایران و جهان

وقف و اقدامات خیریه در تمام جهان سابقه‌ای دیرینه دارد و ریشه‌های آن را می‌توان حتی در تمدن‌های اولیه مشاهده کرد. از دیرباز تا کنون همواره افراد بخشی از دارایی مادی یا معنوی خود را، بدون هیچ چشم‌داشتی، به دیگری وقف کرده یا بخشیده‌اند. این عمل رفته رفته جایگاه بالاتری در جوامع انسانی یافت و بسیاری از ادیان نیز بر اهمیت کار خیر تأکید دارند. به مرور زمان، به خصوص پس از تغییر شکل دولت‌ها به شیوه مدرن و امروزی‌شان، خیریه‌ها و نهادهای مردمی تبدیل به نیروی سومی در جامعه شدند که در کنار بازار و دولت، نقشی مهم در حمایت اجتماعی از حوزه‌ها و گروه‌های مختلف بازی می‌کنند. بخش عمده وجوه خیریه‌ها معمولاً صرف بیمارستان‌ها، گروه‌های آسیب‌پذیر و توسعه علم و فناوری می‌شود. این در حالی است که در ایران برای اکثر دوره‌ها وقف به علم و فناوری در اولویت پایین‌تر از دیگر حوزه‌ها قرار داشته، اما امروزه در حال تبدیل شدن به یکی از اولویت‌های اصلی خیرین است.

بنیاد کمک خیرین (Charity Foundation Aids) هر سه سال یکبار، گزارشی از وضعیت اوقاف در نقاط مختلف جهان و به تفکیک کشورها ارائه می‌دهد و در سال ۲۰۱۹ گزارشی منتشر کرد که با تعریف چند شاخص، وضعیت وقف در کشورهای مختلف را ارزیابی کرد. در این گزارش نشان داده شده که ایالات متحده آمریکا از نظر میزان وقف و کار داوطلبانه رتبه اول را دارد. همچنین بسیاری دیگر از کشورهای توسعه یافته مانند بریتانیا، کانادا و استرالیا دارای رتبه‌های زیر ۱۰ هستند (بنیاد کمک خیرین، ۲۰۱۹: ۲۳). در این رتبه‌بندی ایران در رتبه بیست و سوم قرار دارد که جایگاه نسبتاً مناسبی به‌شمار می‌رود، اما میزان کمک‌های مردمی در حوزه علم و فناوری در ایران در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته رقم ناچیزی را نشان می‌دهد. آخرین اطلاعات منتشر شده در این مورد مربوط به سال ۲۰۱۹ است که امکان این مقایسه را به ما می‌دهد.

نسبت پرداخت خیریه‌ای در علم و فناوری از کل پرداخت‌های خیریه‌ای (درصد)	میزان پرداخت خیریه‌ای به علم و فناوری (میلیارد دلار)	میزان کل پرداخت‌های خیریه‌ای در ۲۰۱۹ (میلیارد دلار)	کشور
۱۱.۲	۴۹.۶	۴۵۰	آمریکا
۲۵	۳.۵۵	۱۴.۲	بریتانیا
۲۱	۱.۶۴	۱۰.۳	کانادا
۲۱	۰.۸۲	۳.۹	استرالیا
-	۰.۰۳	-	ایران

محل هزینه کرد کمک های خیرین به علم و فناوری

منابع:

- Charities Aid Foundation, 2019, CAF Australia giving 2019, cafonline.org
- Charities Aid Foundation, 2019, CAF Canada giving 2019, cafonline.org
- Charities Aid Foundation, 2019, CAF UK giving 2019, cafonline.org
- Charities Aid Foundation, 2019, CAF USA giving 2019, cafonline.org
- Charities Aid Foundation, 2019, CAF World Giving Index (10th edition), cafonline.org

در هر چهار کشور ذکر شده در جدول فوق که جز کشورهای توسعه‌یافته محسوب می‌شوند، به طور میانگین، ماهیانه بیش از ۸۰ دلار از سوی هر خانوار در قالب وقف پرداخت می‌شود. طبق آخرین مطالعات صورت گرفته بر روی جامعه خیرین، ۴۸ درصد از این افراد دلیل خود را برای وقف و کار خیر «اهمیت دادن به موضوعی که به آن وقف کرده و حمایت از آن» می‌دانند و ۷ درصد از آنها از روی عادات خانوادگی یا سنت به سمت کار خیر رفته‌اند. همچنین، در میان کمک‌های صورت گرفته به نهادهای آموزشی، بیشترین کمک سهم حمایت از پروژه‌های علمی و فناورانه بوده است (بنیاد کمک خیرین، ۲۰۱۹).

هرچند در ایران در رسانه‌ها و رویدادهای خیریه‌ای، کمتر نام بنیادهای دانشگاهی شنیده می‌شود، اما نقش فعالیت‌های این بنیادها به صورت روزافزونی در رشد علم و فناوری پررنگ می‌شود. طبق اطلاعاتی که بنیاد حامیان علم و فناوری ایران در دست دارد، از سال ۱۳۹۸ تا سال ۱۴۰۰، مبلغ ۱،۰۸۸،۲۶۳،۰۰۰،۰۰۰ (یک هزار و هشتاد و هشت میلیارد و دویست و شصت و سه میلیون) از جانب خیرین به بنیادهای دانشگاهی همکار، کمک شده است؛ که تقریباً معادل ۳۹ میلیون دلار است. هر چند این میزان مبلغ نسبتاً قابل توجهی است، اما با توجه به نیازهای آموزش عالی، بودجه مورد نیاز پژوهش‌ها و پروژه‌های کارآفرینانه و مصارفی که این کمک‌ها داشته‌اند، این حوزه نیازمند حمایت بیشتری است. عمده‌ی این مبالغ صرف پروژه‌های عمرانی، مانند خرید، احداث یا بازسازی ساختمان‌های دانشگاه‌ها، خوابگاه‌ها، کتابخانه‌ها و آزمایشگاه‌ها شده است. علاوه بر این، بخش دیگر این کمک‌ها در حوزه‌هایی نظیر کمک‌های نقدی به دانشجویان، تأمین تجهیزات (رایانه، وسایل آزمایشگاه، کتاب و...)، جوایز علمی پژوهشی، تأمین هزینه دارو و درمان و حمایت از مراسم‌ها به مصرف رسیده است.

ترکیب هیات امناء بنیاد عبارت است از:

وزیر وقت علوم، تحقیقات و فناوری و معاون اداری مالی و مدیریت منابع وزارت به عنوان اعضای اصلی متغیر، پنج عضو هیات موسس به عنوان اعضای ثابت و چهار عضو اصلی متغیر به همراه دو نفر علی البدل که با رای نمایندگان بنیادهای حامی دانشگاهها در شورای عمومی بنیاد برای مدت پنج سال انتخاب می شوند.

در حال حاضر اعضای هیات امناء عبارتند از:

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت عتف (به اعتبار شخصیت حقیقی خود به عنوان دو عضو اصلی متغیر)، دکتر محمدحسین امید، دکتر عبدالرضا باقری، مهندس علی سعیدی، دکتر رضا فرجی دانا، دکتر عباس مصلی نژاد، اعضای هیات موسس و دکتر مجتبی احمدوند، آقای سعید جلالی، دکتر یزدان سهرابی، دکتر جلیل شاهی، مهندس مرتضی علی آبادی و آقای مهدی کتابچی، اعضای منتخب شورای عمومی.

اعضای هیات مدیره در دوره جاری عبارتند از:

به ترتیب حروف الفبا: آقایان دکتر محمدحسین امید (مدیرعامل)، دکتر نادر حقانی (عضو علی البدل)، مهندس نادر شکیب (عضو اصلی)، دکتر محمدرضا ظهیر امامی (خزانه‌دار)، دکتر رضا فرجی دانا (رئیس هیات مدیره)، دکتر جواد فرهودی (عضو علی البدل) و دکتر عباس مصلی نژاد (نایب رئیس هیات مدیره).

آدرس: تهران، خیابان طالقانی، بین قدس و وصال، پلاک ۴۲۹، طبقه ششم شرقی

کد پستی: ۱۴۱۷۷۱۳۷۷۴ تلفن تماس: ۰۲۱۸۸۹۵۱۳۵۷

سایت: www.ifst.ir پست الکترونیک: info@ifst.ir

اینستاگرام: ifst.ir

لینکدین: Iran Foundation for Science and Technology